



Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 10. Utrùm Scripturæ sacræ fuerint etiam divinitùs inspiratæ quoad omnia, & singula verba.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Sed eo sensu divinitus inspiratas fuisse dicimus, quod omnia quae illis continentur, ab authoribus sacris scripta fuerint sub Deo illos specialiter impellente ad scribendum, & circa scribenda illustrante modo superius explicato. Unde sequitur auctores sacros scripsisse ut amanuenses Dei, & moralia ejus organa, adeoque scripturam eorum esse verè divinam, & verbum Dei formaliter.

Dices. In scripturis sacris aliqua circumstantiae sunt inutiles, aliqua incertae, & aliqua invicem contrariae. Ergo, &c. R. neg. ant. Nam 1. circumstantiae illae, quae dicuntur esse inutiles, aliquo modo conferunt vel ad nostram instructionem, vel ad providentiae divinae aut alterius attributi divini commendationem, vel ad ornatum & integritatem orationis, denique ad narrationis ingenuitatem, qua excellunt scripturae sacrae, earumque veritas mirum in modum elucet. 2. Circumstantiae illae, quae dicuntur esse incertae, sunt tantum minus praecise & determinatae. Noluit autem Spiritus sanctus eas per scriptorem sacrum magis determinari; quia hoc alienum est à recepta inter homines narrandi ratione, cui se accommodare voluit. 3. Circumstantiae illae, quae videntur inter se pugnare, non nisi specietenus inter se pugnant, easque inter se conciliari, pro certo tenere debemus, quamvis fortasse ignoremus modum, quo conciliantur. De huiusmodi difficultatibus consulendi sunt Interpretes.

At inquires. Si scriptores sacri à Deo inspirati fuerint etiam in minimis & levissimis circumstantiis, ita ut nequidem in re minimi momenti à vero aberrare potuerint, nullum quantum ad inspirationem divinam discrimen fuit Christum inter & sacros scriptores. R. neg. seq. Itaque quantum ad divinam inspirationem inter Christum & scriptores sacros discrimen fuit, 1. in eo quod Christus semper fuerit inspiratus, ita ut à vero nec aberraret, nec aberrare potuerit unquam, sacri verò scriptores non fuerint semper inspirati, sed tunc tantum fuerint, cum ipsos sacros conscriberent, & tanquam Dei legati loquerentur hominibus. Unde alii à vero aberrare poterant, & quandoque aberrabant, vel ex levi aliqua inconsideratione, aut in inquirenda veritate negligentia, vel ex inculpabili memoriae lapsu. 2. In eo quod Christus fuerit ex proprio jure inspiratus: nam humanitas Christi propter hypostaticam unionem infutabiliter exagebat auxilia, quibuscum semper & in omnibus assequeretur veritatem; sacri verò scriptores, utpote puri homines, nullam per se inspirationis divinae exigentiam habuerint, & sic inspirati fuerint ex mero Dei beneplacito, qui illis ad condendas scripturas sacras uti voluit, & per illos quasi amanuenses suos hominibus loqui.

Obj. 4. Si Deus librum aliquem, industria merè humana conscriptum, ex omni parte verum esse revelaret credibiliter, liber ille esset verbum Dei, & scripturis divinis annumerari non solum posset, sed etiam deberet. Ergo ad hoc ut scriptura sacra esset verbum Dei, & scriptura divina, necessaria non fuit divina inspiratio, adeoque gratis dicitur, omnes omnino scripturas sacras fuisse divinitus inspiratas.

R. In suppositione facta, liber, industria purè humana conscriptus, non esset verbum Dei propriè & simpliciter, sed ad summum esset verbum Dei, latè & cum addito diminutive, per adoptionem; nec scripturis, quas divinitus inspiratas fuisse probavimus, alio modo annumerari posset, quam filii adoptivi filiiis naturalibus possunt annumerari: unde per se dignus non esset ea veneratione, quam per se merentur scripturae divinitus inspiratae.

At inquires. Summam & divinam auctoritatem haberet. Ergo esset propriè & simpliciter verbum Dei. R. dist. ant. Summam & divinam auctoritatem haberet per se, N. ant. Per aliud & propter revelationem divinam, qua illum nihil nisi verum continere, creditur revelatum esset, C. ant. & neg. conseq. Nam illud tantum verbum dici potest propriè & simpliciter verbum Dei, quod summam & divinam auctoritatem ha-

Simonet Theol. Tom. II.

bet per se, & ita per se dignus est assensu appetitativo summo: ita ut praesupposita illius qua verbum Dei est, propositione, possimus, quam exprimit, veritatem actu appetitativè certissimo credere propter ipsum, eodem illo actu cum eadem appetitione natura prius per se immediatè creditum, ibi sistendo.

ARTICULUS X.

Utrum scriptura sacra fuerint etiam divinitus inspirata quoad omnia & singula verba.

RESPONSIO.

Scriptura sacra videntur non fuisse à Deo inspirata quoad omnia & singula verba.

Prob. 1. ex Origene: nam apud Eusebium lib. 6. hist. eccl. cap. 18. postquam dixit se ex majorum traditione didicisse epistolam ad Heb. esse Pauli, dubium proponit, utrum scilicet sententiae tantum, an etiam verba & verborum compositio ipsius sint, & respondet verba & verborum compositionem ab aliis Lucae Evangelistae, ab aliis verò Clementi Romano, apostolorum discipulo attribui, ibique haeret, nullatenus sollicitus non solum de sententiis, sed etiam de verbis & verborum compositione Paulo vindicandis. At si verba & verborum compositio fuerint Clementis, profectò non fuerint inspirata divinitus; cum Clemens non fuerit author canonicus; & nihilominus, secundum Origenem, epistola ad Hebr. est scriptura divina. Ergo, secundum Origenem, ut aliqua scriptura sit divina, non requiritur ut verba & verborum compositio fuerint divinitus inspirata, sed sufficit inspiratio sententiarum. Ergo, secundum Origenem, nulla necessitas est asserendi, quod scripturae sacrae omnes fuerint divinitus inspiratae, non solum quoad sententias, sed etiam quoad verba & verborum compositionem. Porro si id asserendi nulla est necessitas, qua ratione probabitur omnia singula verba in sacris scripturis omnibus divinitus inspirata fuisse? Præterea, idem Origenes in Philocalia c. 4. probat scripturas sacras solecismis identidem sordescere. At quin solecismos Deo inspiranti impingere non verebatur?

Prob. 2. ex S. Hieronymo: nam pluribus locis aperte supponit nec verba, nec verborum constructionem à Deo inspirata fuisse scriptoribus sacris, ut v. g. in epistola ad Algasiam quaest. 10. ubi de Paulo Apostolo sic loquitur: *Illud quod crebro diximus: Et si imperitus sermone, non tamen scientia; nequaquam Paulum de humilitate, sed de conscientia veritate dixisse, etiam nunc approbamus: profundos enim & reconditos sensus lingua non explicat; in alienas aures puro non potest transferre sermone, quem cum in vernacula lingua habeant disertissimum... se ipsum interpretari cupiens involvitur.* Sic enim loquendo. Hieronymus manifestè significat, Paulum apostolum quoad voces & phrasim propriae industriae derelictum fuisse.

Prob. 3. ex S. Agobardo Lugdunensi episcopo in libro contra Fredegisum tom. 14. Bibl. Patr. edit. Lugd. ubi hæc habet: *Apparet etiam in his verbis vestris quod ita sentitis de prophetis & apostolis, ut non solum sensum predicationis, & modos vel argumenta dictionum Spiritus sanctus eis inspiraverit, sed etiam ipsa corporalia verba extrinsecus in illorum ipse formaverit. Quod si ita sentitis, quanta absurditas sequetur, quis dinumerare poterit? Tum quod omnia & singula verba scriptoribus sacris à Spiritu sancto dictata non fuerint, probat multis argumentis, & praesertim ex styli diversitate.*

Prob. 4. ratione. Quia ad hoc ut scripturae sacrae essent verè & propriè verbum Dei, adeoque summam & divinam haberent auctoritatem, necessaria non fuit omnium & singularum vocum inspiratio, & aliunde hanc inspirationem asserendi nulla sufficiens ratio asserri potest. Ergo, &c. Secunda pars ant. patebit ex objectionum solutione. *Prob. prima pars.* Ad hoc ut scripturae sacrae essent verbum Dei, necessarium tantum fuit, ut auctores sacri, tanquam

amanuenses Dei, seu moralia quædam illius organa, scriberent. Atqui ad hoc necessaria non fuit omnium & singularum vocum inspiratio; sed satis fuit, si auctores illis scriberent sub Deo eos impellente ad scribendum, eisque sensus omnes conscribendos inspirante, ex intentione mentem suam manifestandi hominibus, ut ex terminis manifestum apparet præsertim si Deus ipsis scriptoribus relinquendo delectum verborum, eorumque constructionem, specialiter invigilabat, ne voces adhiberent, quibus sensus ab inspiratis sensibus diversi, aut etiam illis contrarii redderentur; atque cum opus erat, voces ipse suggererebat, vel germanam earum significationem edocebat, necnon ad diligenter & sincere scribendum movebat efficaciter. Ergo, &c.

Confirm. 1. Vulgata nostra editio latina est verbum Dei, & summam ac divinam habet auctoritatem, & quidem præcisè, quia continet sensus olim à Deo scriptoribus sacris inspiratos: non enim editionis nostræ latinæ vocabula divinitus inspirata fuisse dici potest. Ergo scriptorum sacrorum autographa hoc ipso potuerunt esse & fuerunt verbum Dei, quod sensus divinitus inspiratos exprimerent; nec necesse fuit, ut constarent vocibus à Deo inspiratis. Ergo, &c.

2. Liber secundus Machabæorum est scriptura divina, & tamen non omnia & singula verba fuisse divinitus inspirata, manifestè colligitur ex cap. 2. ubi auctor asserit, se in componendo libro suo, non facilem laborem, non imò verò negotium plenum vigiliarum & sudoris assumpsisse. Manifestum enim est auctorem illum, scribentem sub Deo, non solum sensus omnes conscribendos, sed etiam omnia & singula verba, quibus sensus illi exprimendi essent, inspirante, aut nullum, aut certe levem tantum in scribendo laborem experturum fuisse.

3. Epistola secunda ad Timoth. tota est scriptura sacra; & tamen qua ratione probari poterit, Apostolum hæc, *Penulam quam reliqui Troade, apud Carpum veniens, asser tecum, & libros, maxime autem membranas, scripsisse*, Deo non solum impellente ad scribendum, sed etiam omnes & singulas voces, earumque inter se dispositionem inspirante? Possunt autem alia quamplurima scripturæ sacræ loca proferri, in quibus necessaria magis non fuit vocabulorum eorumque compositionis inspiratio, nec magis potest probari.

4. denique, Moyses duobus locis, nempe Exodi c. 20. & Deuteronomii c. 5. Decalogum scripsit, & scribendo diversis vocabulis, & diversa vocabulorum constructione usus est; adeoque Moysi tunc accidit, quod accidere solet aliis hominibus, qui rem eandem diversis temporibus scribentes, iisdem vocabulis & eadem vocabulorum ordinatione nunquam ferè utuntur. Ergo Moyses in scribendo Decalogo, quoad vocabulorum delectum & ordinationem, propriæ industriæ relictus est: neque enim probabiliter dici potest, Spiritum sanctum volentem in Exodo & Deuteronomio scribi Decalogum, noluisse iisdem vocabulis & eodem vocabulorum ordine in utroque loco scribi, atque ita non eadem vocabula, nec eundem vocabulorum ordinem in utroque loco inspirasse.

Obj. 1. Patres videntur in ea fuisse sententia, quod scripturæ sacræ non solum quoad sensus omnes, sed etiam quoad omnia & singula verba, divinitus fuerint inspirata. Nam I. S. Basiliius in proemio libri de Spiritu sancto sic Amphilochem alloquitur: *Supra modum delector ista instantia vigilantiaque mentis tue, qui putas nullam vocem ex his que per universam scripturam de Deo prædicantur, oportere indiscussam relinquere Nam haud oscitanter audire sermonem de rebus divinis differentem, sed conari quid in quaque dilectione, quid in quaque syllaba recondit sensus lateat perscrutari, non est eorum qui segnes sunt ad pietatem, sed qui intelligunt scopum nostræ vocationis Si ex lege nec unum iota, nec apex unus præteribit, quomodo nobis tutum fuerit vel minutissima transilisse?*

2. S. Chrysostomus homil. 18. in cap. 4. Genes. sic

loquitur: *Auscultemus diligenter dictis, & videamus quid de Cain narret scriptura, & quid de Abel ... nihil enim temerè vel fortuito loquitur divina scriptura, sed & syllaba & apiculus unicus reconditum habet thesaurum: nam in hunc modum se habent spiritualia omnia.*

3. S. Augustinus in tract. 120. de cap. 19. Joannis, ad hæc verba, *Unus militum lancea latus ejus aperuit*, sic disserit: *Vigilanti verbo Evangelista usus est, ut non diceret, latus ejus percussit, aut vulneravit, aut quid aliud: sed aperuit; ut illic quodam modo vite osium panderetur, unde sacramenta Ecclesie manaverunt, sine quibus ad vitam: que vera vita est, non intratur.*

4. S. Gregorius in præfat. in expositionem libri Job c. 1. propositis circa hujus libri auctorem diversis sententiis, sic prosequitur: *Sed quis hæc scripserit, valde supervacue queritur: cum tamen auctor libri Spiritus sanctus fideliter credatur. Ipse igitur hæc scripsit, qui hæc scribenda dictavit. Ipse scripsit, qui & illius inspirator extitit, & perscribentis vocem imitanda ad nos ejus facta transmisit.*

5. S. Bernardus serm. 72. super Cantica, in hæc verba, *Donec aspiret dies*, hæc habet: *Ego enim, ut verum fatear, jam olim mihi persuasi in sacri pretiosique eloquii textu, nec modicam vacare particulam, Solemus autem hac voce (aspire) uti, cum vehementer aliquid desideramus ... Designatus itaque per hoc verbum (aspiret) mira affutura affluentia vehementique spiritus die illo, &c.*

R. neg. obj. Ad 1. prob. R. S. Basilium loqui non de omnibus vocibus, quibus scripturæ divinæ constant, sed de iis tantum, quibus aliquid de Deo prædicatur, easque diligenter ac maturè ponderandas asserere. Has autem voces inspiratas divinitus fuisse, concedere possumus: nec inde sequetur, omnes & singulas voces, quibus constant scripturæ divinæ, à Deo fuisse inspiratas. Addo nihil cogere nos, ut concedamus voces illas omnes, quibus aliquid de Deo prædicatur; inspiratas fuisse divinitus: nam Basilio satisficit, si dicatur Spiritum sanctum invigilasse, ne scriptores sacri, voces quibus sensus circa Deum inspirati non integrè exprimerentur, usurparent, & quoadque voces idoneas, cum opus fuit inspirasse.

Ad 2. prob. R. ad hoc ut scripturæ sacræ nihil temerè fortuito loquerentur, necesse non fuisse ut omnia & singula verba sacris scriptoribus inspirarentur, sed fuisse satis, si scriptores sacri inspirarentur quoad omnes sententias conscribendas, & specialiter illis Spiritus sanctus assisteret, nec quid præter sententias illas conscriberent, easque accuratè verbis suis omnes exprimerent. Cum addit S. Chrysostomus, unam syllabam, & apiculum unicum reconditum habere thesaurum, restrictè loquitur, & sensus ejus est, quod syllaba una, & apiculus unicus, habere possit, & habeat quandoque sensum reconditum, adeoque omnia scripturæ verba diligenter esse expendenda.

Ad 3. prob. R. Cum S. Augustinus dicit Evangelistam vigilanti verbo usum esse, non inspirationem divinam, sed diligentiam ac industriam scriptoris laudare videtur, præsertim cum ad scribendum aperuit, potius quam percussit aut vulneravit, scriptor sacer non egerit vocis illius inspiratione, sed ei suffecerit mysterii per apertionem lateris Christi significari revelatio. Præterea, esto quod S. Doctor leniter verbum aperuit, à Deo scriptori sacro inspiratum fuisse, hoc tamen nobis non obest. Nam aliqua, imò multa vocabula à Deo sacris scriptoribus inspirata fuisse, facillè concedimus, & solum, quod omnia & singula divinitus inspirata fuerint, negamus. Ab hac autem omnium & singulorum vocabulorum inspiratione alienum se satis probat S. Augustinus, cum de nimium scrupulosi vocum observatoribus sic loquitur lib. 2. de consensu Evangelistarum cap. 28. *Neque miseri aucupes vocum, apicibus quodam modo litterarum putent ligandam esse veritatem; cum utique non in verbis tantum, sed etiam in cæteris omnibus signis animorum, non sit nisi ipse animus requirendus.*

Ad 4.

Ad 4. prob. R. ad hoc ut libri Job, sicut aliarum scripturarum divinarum, author verè sit Spiritus sanctus, & id fideliter credamus, sufficere quod Spiritus sanctus omnes omnino sensus conscribendos inspiraverit, & ad conscribendos specialiter moverit, ad hoc invigilando ut scriptores non nisi idoneis vocibus uterentur, & cum opus erat, ipsa vocabula suggerendo; his enim præcisè positis, Spiritus sanctus librum Job per authorem sacrum, quicumque ille fuerit, velut morale instrumentum & amanuensum suum conscripsit.

Ad 5. prob. R. ex S. Bernardi verbis ad summum sequi, quod aliqua vocabula scriptoribus sacris inspirata fuisse senserit; & cum dicit in scriptura sacra textu nec modicam vacare particulam, non in rigore mathematico, sed in sensu morali loquitur, nec aliud vult, quam nullas in divinis scripturis voces inutiles esse; ad cuius rei veritatem satis est, si scriptores sacri à Deo quoad omnes sensus conscribendos inspirati, scriperunt sub Deo invigilante ne voces superfluas minime ad sensum inspiratorum expressionem idoneas adhiberent, & voces ipsas, cum opus esset inspirante.

Obi. 2. Illi etiam quoad omnia & singula verba inspirati fuerunt, qui sic inter scribendum agebantur à Spiritu sancto, ut eis liberum non esset aliis verbis scribere. Atqui scriptores sacri omnes inter scribendum sic agebantur à Spiritu sancto, ut liberum eis non esset aliis verbis scribere. Ergo, &c. *Neg. min. Probabis.* Nam Spiritus sanctus ad condendas scripturas sacras scriptoribus usus est tanquam calamo. Nam dicitur Psal. 44. *Lingua mea calamus scribe velociter scribens.* Tanquam organo seu instrumento, ut Patres docent communiter; tanquam amanuensibus, qui verba ex ore dictantis excipiunt, ut verba Davidis modò laudata aperte significant. Ergo, &c.

R. neg. confeg. Nam scriptores sacri fuerunt quidem organa & instrumenta, quibus Spiritus sanctus ad sacras litteras conscribendas usus est; at non fuerunt organa & instrumenta merè passiva & mortua, sed fuerunt organa & instrumenta viva, & propriæ industriæ propriæque libertatis usum habentia. Item fuerunt quidem amanuenses Spiritus sancti, at non quales omnia & singula verba ex ore dictantis excepta scribunt, sed quales sententias ex ore loquentis exceptas, delectu compositione verborum sibi relictis, exprimunt proprio ingenio, & libere. Hinc factum est, ut Evangelistæ v.g. eadem Christi dicta vel facta, non iidem planè verbis, sed ex parte diversis, quibus tamen idem sensus redditur, expresserint. Sic Marcus & Matthæus scribunt Christum, cum calicem discipulis porrigeret, dixisse: *Hic est sanguis meus novi Testamenti.* Lucas verò scribit Christum tunc dixisse: *Hic est calix novum Testamentum in sanguine meo.* Christus autem non utroque modo locutus est, sed alterutro: at quia uterque modus loquendi eundem sensum reddit, alterutrum, ad referendum id quod Christus dixerat, pro arbitrio adhibere potuerunt scriptores sacri.

Potè Patres dicunt quidem scriptores sacros in conscribendis sacris litteris fuisse instrumenta & organa Spiritus sancti; at non volunt eo modo fuisse, quo dicuntur in objectione; ita ut nullum propriæ industriæ & libertatis in scribendo usum habuerint. Eatenus igitur fuerunt instrumenta & organa Spiritus sancti, quatenus scriperunt sub Spiritu sancto impellente ad scribendum, inspirante sensus omnes conscribendos, quandoque suggerente ipsa vocabula, sed ut plurimum, illorum delectum compositionem scriptoribus relinquentes; simul tamen specialiter invigilantes, ne circa delectum illum, aut compositionem illam, sensus inspiratos minus rectè exprimendo delinquerent.

Obi. 3. Philonem Judæum in libro qui inscribitur: *Qui verum divinarum heres sit*, ubi hæc habet: *Propheta nihil ex se proloquitur, sed omnia submonente Simonet Theol. Tom. II.*

alio... Quando quidem hic solus est instrumentum Dei resonans, ab eo contactum, & pulsatum invisibiliter. R. 1. Philonem intelligi posse de sola inspiratione rerum & sententiarum. R. 2. parvi hic referre, quid Philo, & alii cum eo Judæi, post Christi tempora senserint.

ARTICULUS XI.

Quotuplex sit Scriptura sacra sensus.

Resp. Scriptura sacra sensus alius est literalis, seu historicus, & alius spiritualis, seu mysticus. Sensus literalis est ille, quem verba proximè significant, sive sint verba propria, sive metaphorica. Sensus mysticus est ille qui significatur proximè, non per verba, sed per rem quam verba significant. Sensus mysticus subdividitur in allegoricum, anagogicum & tropologicum. Sensus allegoricus est is qui est de re pertinente ad fidem, vel Ecclesiam militantem. Anagogicus is est qui est de re pertinente ad vitam æternam, seu Ecclesiam triumphantem. Tropologicus denique est de re ad mores pertinente. Quatuor igitur sunt Scripturae sacrae sensus, litteralis scilicet, allegoricus, anagogicus & tropologicus, qui omnes in hac una voce *Hierusalem* ostendi possunt: nam hæc vox literaliter urbem Palestinae, allegoricè Ecclesiam militantem, anagogicè patriam cœlestem, seu Ecclesiam triumphantem, tropologicè animam hominis in sacra Scriptura significat.

Potè præter sensus illos, à Spiritu sancto intentos, alius est qui accommodatius dicitur, & describitur sic: Sensus qui Scripturae sacrae verbis neque immediatè, neque mediatè significatur tamen illis attribuitur, ea ad aliquid præter authoris sacri mentem applicando & accommodando, propter quandam analogiam & similitudinem. Ut autem sensus ille licitè usurpetur, requiruntur aliquæ conditiones.

1. Requiritur ut sensus accommodatius sit pius, seu ut verba scripturae non nisi ad res pias & religiosas accommodentur. Patet ex Synodo Tridentina sess. 4. ubi sic loquitur: *Post hæc temeritatem illam reprimere volens (Synodus) qua ad prophana quaque convertuntur & torquentur verba & sententia sacra Scripturae, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, divinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat & precipit, ad tollendam huiusmodi irreverentiam & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet verba Scripturae sacra ad hæc & similia audeat usurpare; ut omnes huius generis homines, remercatores & violatores verbi Dei, juris & arbitrii pœnis per Episcopos coercentur.*

2. Requiritur ut non tradatur sensus accommodatius pro literalis, nec vicissim sensus literalis tradatur tanquam accommodatius.

Requiritur denique, ut sensus accommodatius sit verus: sensum enim falsum verbis Scripturae sacrae etiam per accommodationem attribuere, nefas est. Sed

Quæres 1. utrum unus & idem sacra Scriptura locis plures sensus litterales admittat?

R. admittere; quod probatur uno vel altero exemplo. Nam 1. illud Psal. 2. *Filius meus es tu: ego hodie genui te*, de æterna Christi generatione intelligitur, Hebr. cap. 1. his verbis: *Cui dixit aliquando angelorum: Filius meus es tu; hodie genui te;* & de resurrectione Christi Act. c. 13. his verbis: *Hanc Deus (promissionem) adimplevit filiis nostris: resuscitans Jesum, sicut in Psal. 2. scriptum est: Filius meus es tu, &c.* 2. Illud Ilaiæ c. 55. *Generationem ejus quis enarrabit?* duplicem habet sensum litteralem, unum de æterna, alterum de temporaria Christi generatione, ut docet S. Leo serm. 3. de nativitate Domini. *Non enim, inquit, ad illud tantummodo sacramentum, quo Filius Dei consenspernitus est Patri, sed etiam ad hunc ortum, quo Verbum caro factum est, credimus pertinere, quod dictum est, Generationem ejus quia enarrabit.*